

УДК 378.091.013: 785.1

Наталія Овчаренко
ORCID iD 0000-0003-4874-1716доктор педагогічних наук, доцент,
Криворізький державний педагогічний університет,
пр-т Гагаріна 54, 50086 м. Кривий Ріг, Україна
shvager77@gmail.com

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автором висвітлено результати дослідження сучасного стану підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: здійснено аналіз нормативних документів, на яких базується професійна підготовка вчителя музичного мистецтва; анкетування студентів факультетів мистецтв вищих педагогічних навчальних закладів; бесід з учителями музичного мистецтва. Визначено напрями модернізації професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності.

Ключові слова: вокально-педагогічна діяльність; професійна підготовка; учитель музичного мистецтва.

Вступ. У сучасних умовах впровадження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015 р.), активізації процесів глобалізації й євроінтеграції в Україні особливого значення набуває формування духовної культури учнів, їх ціннісних орієнтацій у сфері світового музичного мистецтва, зокрема вокального та вокально-хорового. Успішність впровадження загальної державної програми духовного зростання підростаючого покоління в значній мірі залежить від підвищення ефективності вокально-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, яка є однією із найважливіших складових у структурі його професійної діяльності. Тому нагальним питанням є виявлення напрямів модернізації вокально-педагогічної діяльності вчителя, що пов'язано із дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до такого виду діяльності.

У зарубіжних країнах проблема модернізації професійної підготовки вчителя музики до вокальної діяльності досліджувалась за такими напрямками, як організація вокальної діяльності майбутніх учителів музики в освітньому процесі (А. В. Артемова, Є. О. Серебрякова), формування вокальної компетентності вчителя музики (Лі Чуньпен), педагогічна система формування готовності студентів до вокально-педагогічної діяльності (А. В. Філіпов), розвиток вокально-виконавської та сценічної культури майбутніх учителів музики (Ген Цзінхен, Ван Цзяньшу), формування вокальних навичок майбутнього вчителя музики (Чен Дін), вокально-професійне та вокально-особистісне вдосконалення учителя музики (В. Ф. Жданов, Р. В. Сладкопєвєць).

У дослідженнях вітчизняних учених розглядалися різні аспекти вокальної та вокально-педагогічної діяльності учителя музичного мистецтва та підготовка до неї, зокрема: специфіка вокального виконавства та вокальної педагогіки (О. Г. Стахевич, Ю. Є. Юцевич), формування вокально-виконавської майстерності (Е. В. Макарова, В. Г. Яковенко), вокально-методична підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва (О. В. Єрошенко, Н. С. Можайкіна, Т. М. Пляченко), формування вокально-звукової культури та розвитку вокального слуху майбутнього вчителя музики (О. В. Маруфенко, Т. В. Ткаченко). Разом з тим, дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності як актуальної проблеми вищої мистецько-педагогічної школи потребує додаткового вивчення.

Зважаючи на зазначене, **метою статті** є висвітлення результатів дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності.

Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: сучасний стан. Для досягнення поставленої мети здійснено вивчення нормативних документів, анкетування студентів факультетів мистецтв вищих навчальних педагогічних закладів, проведення бесід з учителями музичного мистецтва середніх загальноосвітніх навчальних закладів.

Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності базується на нормативних документах, як: Державний галузевий стандарт, освітньо-

кваліфікаційна характеристика та освітньо-професійна програма підготовки вчителя музичного мистецтва, навчальний план та програма підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Так, у Галузевому стандарті освіти (2003 р.), освітньо-кваліфікаційній характеристиці, освітньо-професійній програмі визначено вимоги до формування виконавських, педагогічних (методичних), психологічних, культурологічних, організаційних, просвітницьких знань та умінь майбутнього вчителя музики, зокрема: зосередження на вірній співацькій установці, використання співацького дихання, усвідомлення методів формування голосних і приголосних, використання правил орфоєпії академічної манери співу тощо.

У сучасних умовах імплементації закону України «Про вищу освіту» (2014 р.), розробляються нові стандарти вищої мистецько-педагогічної освіти, зорієнтовані на компетентнісний підхід, узгоджених із новою структурою освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої освіти та з Національною рамкою кваліфікацій, у яких визначаються сучасні вимоги до вчителя музичного мистецтва, які відображається в освітньо-кваліфікаційній характеристиці та освітньо-професійній програмі підготовки вчителя музичного мистецтва.

Аналіз навчальних планів, починаючи з 1991 року показав, що на опанування дисципліни «Вокальний клас» («Постановка голосу») в підготовці вчителя музики, поступово збільшувалася кількість аудиторних годин: 1991 р. – 160 год.; 1992 р. – 160 год.; 1994 р. – 130 год.; 1999 р. – 180 год.; 2001 р. – 162 год.; з «Постановки голосу» у 2004 р. – 216 год.; 2008 р. – 216 год. – кваліфікаційний рівень «бакалавр» і 54 год. – кваліфікаційний рівень «спеціаліст»; 2012 р., 2015 р. – 324 год. – кваліфікаційний рівень «бакалавр» і 72 год. – кваліфікаційний рівень «спеціаліст». Щодо дисципліни з вокальної методики, то за деяким виключенням, вона була у варіативному блоці та, пізніше, дисципліною за вибором студентів.

Дослідження навчальних програм професійної підготовки вчителя музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності дало змогу відмітити, що авторські підходи у їхній розробці значно різняться в кількості годин, відведених на дисципліну; об'ємі змісту, формах та методиках викладення навчально-го матеріалу.

Так, програма дисципліни «Основи вокальної методики» для студентів факультету мистецтв за спеціальністю «Музичне мистецтво», укладач О. В. Єрошенко, загальна кількість годин – 81, аудиторних – 70, самостійна робота – 11, спрямована на навчання студентів оцінювати явища голосоутворення, розвитку голосу. У програмі логічно розкриваються: відомості з акустики, фізіології, психології; робота голосового апарату під час співу; сценічна майстерність співака; наукова робота у сфері вокального мистецтва тощо. Однак, недоліком, на наш погляд, є те, що

програмою передбачено тільки лекційні заняття без практичних, що недостатньо для засвоєння практичної вокальної методики (Єрошенко О. В., 2005).

Програма навчального лекційно-практичного курсу «Методика викладання вокалу», укладач Т. М. Пляченко, загальна кількість годин – 54, аудиторних – 20, самостійна робота – 34 години, спрямована на ознайомлення студентів з принципами та методами формування, розвитку й збереження співацького голосу; сформувати в студентів систему науково-методичних знань та практичних умінь в галузі вокальної педагогіки (Пляченко Т. М., 2006).

Навчальна програма з лекційно-практичного курсу «Методика викладання вокалу у вузі», укладач Н. С. Можайкіна, яка спрямована на підготовку фахівців за напрямом «Мистецтво», спеціальність 8.020204 «Музична педагогіка та виховання». Така програма розрахована на 54 години навчання. У результаті вивчення дисципліни, студенти повинні мати визначені знання, вміння та навички, що забезпечує формування вокально-виконавських компетенцій. Програму складено за кредитно-модульною системою навчання (Можайкіна Н. С., 2013, с. 6).

Навчальна робоча програма Т. М. Пляченко з курсу «Постановка голосу» для студентів мистецького факультету педагогічного університету складена за вимогами кредитно-модульної системи – студенти вивчають і здають по два модулі у кожному семестрі, і розрахована на один рік підготовки (загальна кількість годин – 108). Метою викладання дисципліни є: використовуючи кращі зразки вітчизняної і зарубіжної класичної, народної та сучасної музики сформувати в студентів знання, вміння й навички в галузі вокального мистецтва, необхідні для подальшої педагогічної діяльності (Пляченко Т. М., 2006).

Навчальна програма з дисципліни «Постановка голосу», розробник Т. В. Ткаченко, розрахована на 240 годин (120 аудиторних год., 120 самостійних год.) – 8 кредитів ECTS у підготовці бакалавра музичного мистецтва; 72 години (40 аудиторних год., 32 самостійних год.) – 2 кредити ECTS у підготовці спеціаліста музичного мистецтва; 30 годин (15 аудиторних годин, 15 самостійних годин) – 1 кредит ECTS у підготовці магістра музичного мистецтва (Ткаченко Т. В., 2010).

Навчальна програма навчальної дисципліни «Постановка голосу», розробники О. В. Макарова, В. Г. Яковенко, розрахована на 108 годин: аудиторні – 56, самостійна робота – 12, підсумковий контроль – 4, семестровий контроль – 36: складена за вимогами кредитно-модульної системи. Мета дисципліни – підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної музично-педагогічної діяльності, у якій передбачено розвиток голосу студента. Програма містить два змістові модулі: модуль 1 – формування вокальної культури фахівця, модуль – 2 удосконалення знань, умінь та навичок для практичної роботи (Макарова О. В., Яковенко В. Г., 2014 р.).

У навчальних програмах, розроблених нами (2014 р.), за навчальними планами відводиться: на вивчення дисципліни «Постановка голосу» 324 год. / 9 кредитів ECTS; «Методики постановки голосу» 54 години / 1,5 кредиту ECTS – у підготовці бакалавра; «Вокальний клас» 72 год. / 2 кредити ECTS у підготовці спеціаліста; «Вокальний класу 90 годин / 2,5 кредит ECTS та «Методики викладання вокалу» – 54 години / 1,5 кредиту ECTS у підготовці магістра музичного мистецтва (Овчаренко Н. А., 2014, с. 373).

Аналіз нормативних документів показав, що у навчальних планах, навчальних програмах професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва недостатньо представлені дисципліни і навчальний матеріал, спрямовані на професійну підготовку студентів до різних аспектів вокально-педагогічної діяльності; недостатньо уваги приділяється аксіологічно-культурологічному, семіотично-герменевтичному компонентам готовності вчителя музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності; відсутній логічний міждисциплінарний зв'язок вокальних дисциплін нормативного та варіативного циклів у процесі навчання студентів;

недостатньо використовуються сучасні форми, методи, засоби вокально-педагогічної діяльності, можливості концертно-виконавської практики. Дослідження дало змогу виявити, що у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності не повною мірою реалізований компетентнісний підхід, який передбачає принципові зміни в організації навчального процесу, в управлінні ним, в діяльності викладачів, в способах оцінювання освітніх результатів студентів в порівнянні з навчальним процесом, заснованим на концепції «засвоєння знань» (Гізатулліна Н. Н., 2016, с. 17-21).

Щоб дослідити стан професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності нами було проведено анкетування, у якому взяло участь 648 студентів факультетів мистецтв педагогічних університетів.

На запитання про види вокально-педагогічної діяльності, які є для студентів особистісно значущими, були отримані результати, що відображено в Таблиці 1.

Таблиця 1

Ранжування видів вокально-педагогічної діяльності

<i>Види діяльності</i>	<i>Кількісний показник респондентів</i>	<i>Якісний показник, %</i>
Творчо-виконавський	321	49,54
Психолого-педагогічний	90	13,88
Емоційно-процесуальний	62	9,57
Мотиваційно-смысловий	53	8,17
Організаційно-просвітницький	45	6,94
Самовдосконалення	34	5,25
Семіотично-герменевтичний	26	4,01
Аксіологічно-культурологічний	17	2,64

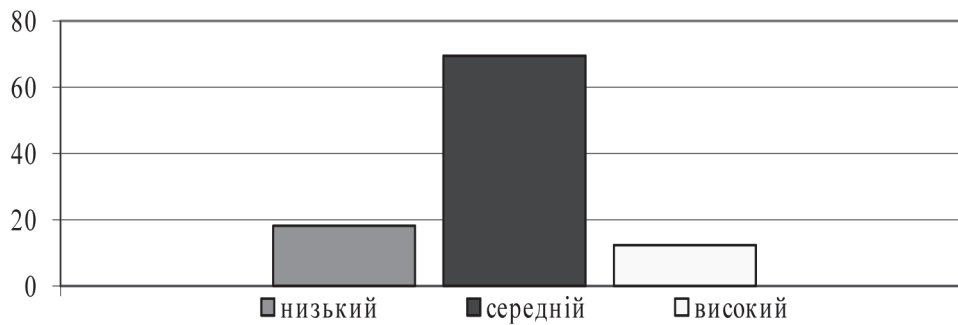
На запитання про види вокально-педагогічної діяльності, з яких студенти отримують найбільш ґрунтовну підготовку, були отримані такі відповіді: з вокального виконавства – 58,02% респондентів; вокальної педагогіки (методики) – 21,29% респондентів; емоційно-процесуального виду – 6,01% респондентів; організаційної діяльності – 4,47% респондентів; просвітницької діяльності – 3,08% респондентів; самовдосконалювального виду – 2,46% респондентів; семіотично-герменевтичного виду – 1,59% респондентів; аксіологічно-культурологічного виду – 1,54% респондентів; мотиваційно-смысового виду – 1,54% респондентів. Відмітимо, що найбільший відсоток отримав практичний вид діяльності – виконавський – 58,02% респондентів. Підготовку з такого виду діяльності студенти отримують протягом усіх років навчання, тому більшість з них відчують себе впевнено у вокальному виконавстві. Щодо підготовки з основ вокальної педагогіки, то 21,29% опитуваних вважають її досить ґрунтовною для професійної діяльності.

6,01% студентів акцентують увагу на достатньому рівні підготовки з емоційно-процесуального виду вокально-педагогічної діяльності.

На запитання про оцінку власного рівня професійної підготовки як майбутнього вчителя музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності, студенти вищих навчальних закладів освіти дали наступні відповіді: низький – 18,21%, середній – 69,45%, високий – 12,34% (див. Рис. 1).

З таблиці видно, що найбільшу групу респондентів складають студенти, які віддають перевагу творчо-виконавському виду діяльності. Це свідчить про те, що 49,54% респондентів вбачають особистісний смисл у навчанні вокальному виконавству, виявляють зацікавленість та вважають такий вид показником результату професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності. Інші види вокально-педагогічної діяльності отримали значно менше голосів респондентів.

У цілому, середній показник професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності

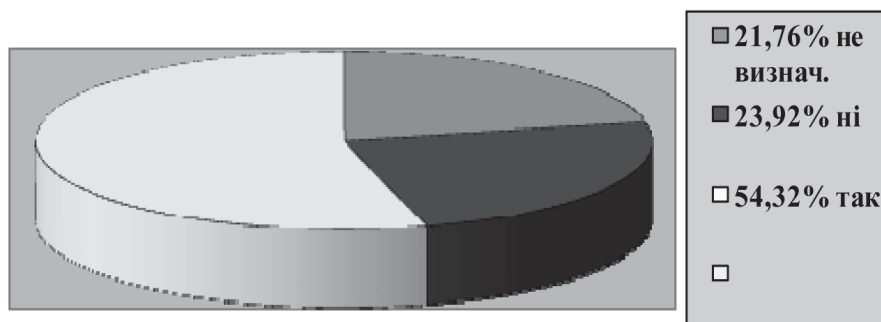

Рис. 1. Результати визначення думки майбутніх учителів музичного мистецтва про власний рівень професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності

опитувані пояснили наступними чинниками: невідповідність змісту професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності сучасним освітнім вимогам загалом, та до вимог мистецької освіти, зокрема – 37,34% респондентів; неврахування у змісті такої підготовки багатокомпонентної структури вокально-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва – 69,75% респондентів; обмежений кількісний та якісний склад форм і методів навчання студентів – 32,41% респондентів; нерівномірний та, в цілому, невисокий рівень довузівської підготовки майбутніх студентів з вокального мистецтва – 50,31% респондентів; недостатній рівень вокально-педагогічної майстерності педагогів, які викладають вокальні та вокально-хорові дисципліни – 28,55%

респондентів; невідповідність рівня матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів сучасним технічним можливостям – 96,27% респондентів.

На запитання про планування студентів поглиблювати свою професійну підготовку до вокально-педагогічної діяльності після закінчення вищого навчального закладу, майбутні вчителі відповіли, що: планують підвищувати свій рівень професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності після закінчення вищого навчального закладу – 54,32% респондентів; не планують підвищувати свій рівень професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності після закінчення вищого навчального закладу – 23,92% респондентів; не визначились – 21,76% респондентів (див. Рис. 2).

Рис. 2. Показник сформованості мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва до удосконалення вокально-педагогічної діяльності після закінчення вищого навчального закладу

Відповіді студентів відображають сформованість їх мотивації до підвищення рівня вокально-педагогічного компоненту після отримання кваліфікаційного рівня. Однак, 45,68 % респондентів не планують або не визначились у своїх намірах удосконалитися у вокально-педагогічній діяльності. Такі результати пояснюються невисоким рівнем їх особистої зацікавленості, невпевненістю у своїй вокально-педагогічній готовності, наданням пріоритету іншим видам діяльності.

На запитання про напрями модернізації сучасної професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності студенти відповіли, що хотіли б: вивчати навчальний матеріал для поглибленого аналізу вокального твору та його кращого розуміння і виконавської інтерпретації – 56,32 % респондентів; опановува-

ти різними компонентами вокально-педагогічної діяльності – 48,15 %; підвищити рівень своїх практичних вокально-виконавських і вокально-педагогічних компетенцій – 44,15 % респондентів; вивчати високохудожній, різностильовий та різножанровий репертуар відповідно до обраної манери співу – 53,39 % респондентів; застосовувати зарубіжний досвід професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності і впроваджувати сучасні інноваційні форми, методи, засоби вокально-педагогічної діяльності, можливості концертно-виконавської практики – 37,5 % респондентів. Отже у відповідях студентів було окреслено напрями удосконалення професійної підготовки до вокально-педагогічної діяльності, які передбачають кількісні та якісні зміни в змісті, формах та методах професійної підготовки.

Для досягнення поставленої мети нами досліджено думку вчителів музичного мистецтва щодо професійної підготовки випускників факультетів мистецтв до вокально-педагогічної діяльності та проблем, які виникають у період адаптації молодих спеціалістів у загальноосвітньому середньому закладі, було проведено бесіди. Аналіз бесід показав, що до таких проблем учителі відносять: недостатнє знання змісту вокально-педагогічної роботи у середньому загальноосвітньому закладі (програмних вимог); закономірностей і принципів організації урочної і позаурочної вокально-педагогічної діяльності; високохудожнього, різножанрового і різностильового репертуару для дітей та вокального ілюстративного матеріалу, систем вправ-розспівок за різними манерами співу; форм, методів та інноваційних засобів вокально-педагогічної роботи вчителя музичного мистецтва в роботі з солістом-вокалістом, вокальним ансамблем, хоровим колективом; недостатньо сформовані вміння теоретико-аналітичної, інтерпретаційно-виконавської роботи з вокальним і вокально-хоровим твором та вміння аналізу виконавсько-інтерпретаційного рівня вокальних колективів та солістів-вокалістів за різними манерами співу; невисокий рівень сформованості ціннісного ставлення до вокально-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва.

Щоб вирішити зазначені проблеми учителів музичного мистецтва пропонують підвищувати рівень вокально-педагогічної компетентності випускників: поглиблено опанувати програмними вимогами до змісту вокального навчання учнів та закономірностями і принципами організації урочної, позаурочної практичної вокально-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва; формувати в студентів знання і вміння використовувати колективні, групові й індивідуальні форми вокальної діяльності учнів; впроваджувати художній, різностильовий, різножанровий репертуар, який включає зарубіжні і вітчизняні, класичні і сучасні твори; застосовувати в освітньому

процесі системи вправ-розспівок, за необхідності, за різними манерами співу; практично використовувати результати аналізу музичного твору при створенні його виконавської інтерпретації та аналіз виконання співаками вокальних творів.

Висновки. Таким чином, аналіз сучасного стану професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності виявив, що в освітньому процесі недостатньо уваги приділено аксіологічно-культурологічному, семіотично-герменевтичному компонентам готовності вчителя музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності; не повною мірою реалізовано впровадження компетентнісного підходу; недостатньо досліджено і впроваджено зарубіжний досвід та сучасні інноваційні форми, методи, засоби вокально-педагогічної діяльності, можливості концертно-виконавської практики.

Визначено напрями модернізації підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності, як врахування у змісті підготовки багатокomпонентної структури вокально-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва; реалізація компетентнісного підходу у професійній підготовці; впровадженні високохудожнього, різностильового та різножанрового репертуару відповідно до обраної манери співу; застосування навчального матеріалу для поглибленого аналізу вокального твору та його кращого розуміння і виконавської інтерпретації; вивчення та впровадження досягнень зарубіжної мистецької освіти щодо якості підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності.

Перспективи подальшого розвитку вбачаємо у дослідженні проблеми формування професійної компетентності вчителя музичного мистецтва в процесі вокально-педагогічної діяльності, вивчення зарубіжного досвіду професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, формування аксіологічної готовності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Література

1. Артемова А. В. Индивидуально-групповой подход в процессе освоения вокального искусства учащимися колледжей США : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 [Електронний ресурс] / Алина Васильевна Артемова. – Москва, 2006. – 151 с. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/individualno-grupповoi-podkhod-v-protssesse-osvoeniya-vokalnogo-iskusstva-uchashchimisya>.
2. Гизатуллина Н. Н. Компетентносный подход – новая модель образования / Н. Н. Гизатуллина, Р. А. Фахрутдинова // Тенденции развития науки и образования: Сборник научных трудов, по материалам международной научно-практической конференции 30 апреля 2016 г. Часть 1. Изд. НИЦ «Л-Журнал», 2016. – 60 с., DOI: 10.18411/lj2016-4-08.
3. Єрошенко О. В. Основи вокальної методики : програма та метод. матеріали до курсу / уклад.: О. В. Єрошенко. – Харків : ХДАК, 2005. – 22 с.
4. Жданов В. Ф. Исследование индивидуальных особенностей студентов-вокалистов первого года обучения / В. Ф. Жданов // Вокальное образование начала XXI века : материалы научно-практ. конференции. – Москва : Новый ключ, 2008. – С. 53–61.
5. Макарова Е. В. Робоча програма з навчальної дисципліни «Постановка голосу» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» спеціальності 7.020204 «Музичне мистецтво» [Електронний ресурс] / розробники Е. В. Макарова, В. Г. Яковенко ; Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2014–2015 рр. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/4875/1/Макарова_Яковенко_Постановка%20голосу%20_ОКР%20Спеціаліст_.pdf.

6. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу у вузі : програма та методичні рекомендації для студентів магістратури / Н. С. Можайкіна. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 48 с.
7. Маруфенко О. В. Формування вокально-слухових навичок майбутнього вчителя музики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Олена Вікторівна Маруфенко ; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2006. – 265 с.
8. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: теорія та методологія : монографія / Н. А. Овчаренко. – Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2014. – 400 с.
9. Пляченко Т. М. Методика викладання вокалу : Програма навчального курсу для студентів мистецького факультету, спец. «Музична педагогіка і виховання», освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст / уклад. Т. М. Пляченко. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. – 32 с.
10. Пляченко Т. М. Постановка голосу : навчальна робоча програма / уклад. Т. М. Пляченко ; Кіровоградський державний пед. університет ім. В. Винниченка. – Київ : НПУ, 2006. – 27 с.
11. Серебрякова Е. А. Индивидуально-групповые формы вокальной подготовки студентов музыкальных факультетов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 [Електронний ресурс] / Елена Андреевна Серебрякова. – Москва, 2005. – 250 с. – Режим доступу: <http://www.dslib.net/teoria-vospitania/individualno-grupovaja-forma-vokalnoj-podgotovki-studentov-muzykalnyh.html>.
12. Сладкопеев Р. В. Психолого-педагогические условия реализации личностно-ориентированного подхода в процессе формирования творческого потенциала вокалиста / Р. В. Сладкопеев // Вокальное образование начала XXI столетия : м-лы научно-практ. конференции. – Москва : Новый ключ, 2008. – 183 с.
13. Стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра за спеціальністю 6.010100 – Педагогіка і методика середньої освіти. Музика. Напрямок підготовки 0101 – Педагогічна освіта. – Київ : МОН України, 2003. – 63 с.
14. Стахевич О. Г. Основи вокальної педагогіки. Курс лекцій : навч. пос. для студ. дир.-хор. фак. муз. та пед. вузів. Ч. 1. Природно-наукові теорії сольного співу / О. Г. Стахевич. – Харків : ХДАК ; Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. – 92 с.
15. Ткаченко Т. В. Теоретико-методичні основи формування вокально-звукової культури майбутнього вчителя музики у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 / Т. В. Ткаченко ; Київський національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2010. – 43 с.
16. Филлипов А. В. Педагогическая система формирования готовности студентов к вокально-педагогической деятельности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 [Електронний ресурс] / Аркадий Владимирович Филиппов. – Москва, 2005. – 237 с. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/pedagogicheskaya-sistema-formirovaniya-gotovnosti-studentov-k-vokalno-pedagogicheskoi-deyate>.
17. Чуньпен Лі. Методика формування вокальної компетентності майбутніх учителів музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 / Лі Чуньпен ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – 20 с.
18. Цзінхен Ген. Формування сценічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами естрадного співу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 / Ген Цзінхен ; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 24 с.
19. Цзяньшу Ван. Формування вокально-виконавської культури майбутніх учителів музики в процесі фахової підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук, спец. : 13.00.02 / Ван Цзяньшу ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – 20 с.
20. Чен Дін. Формування вокальних навичок майбутнього вчителя музики на традиціях Китаю та України : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 / Дін Чен ; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2013. – 20 с.
21. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу : навч.-метод. посібник для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, учителів шкіл різного типу / Ю. Є. Юцевич. – Київ : ІЗМН, 1998. – 160 с.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА К ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Овчаренко Наталия, доктор педагогических наук, доцент, Криворожский государственный педагогический университет, пр-т Гагарина 54, 50086 г. Кривой Рог, Украина, shvager77@gmail.com

Автором освещены результаты исследования современного состояния профессиональной подготовки будущих учителей музыкального искусства к вокально-педагогической деятельности: осуществлен анализ нормативных документов, на которых основывается профессиональная подготовка будущего учителя музыкального искусства; анкетирование студентов факультета искусств высших педагогических учебных

заведений; бесіди з учителями музикального мистецтва. Определены направления модернизации профессиональной подготовки будущих учителей музыкального искусства к вокально-педагогической деятельности.

Ключевые слова: вокально-педагогическая деятельность; профессиональная подготовка; учитель музыкального искусства.

MODERN SITUATIONS OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART TO VOCAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES

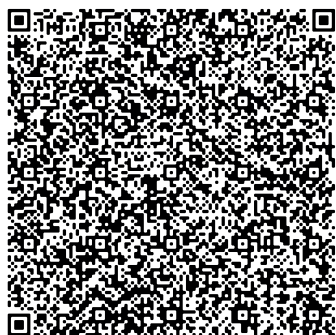
Ovcharenko Natalia, Doctor of Pedagogical Sciences, associate professor, Kryvyi Rig State Pedagogical University, 54-a Gagarina Str., 50086, Kryvyi Rig, , Ukraine, shvager77@gmail.com

The article highlights the results of a study of the current state of training of future teachers of music to vocal and educational activities. The research is based on the analyses of regulation documents that underpin the training of future teachers of music to vocal and educational activities: State industry standard, educational qualification characteristics and educational and professional training programs, curricula and training programs for future teachers of music. According to the survey of students of art higher educational institutions author studied music teachers opinion on training graduate of the Faculty of Arts for vocal and educational activities and problems that arise during the adaptation of young specialists in general secondary institution. The following directions of modernization of training future teachers of music to vocal and educational activities have been found, as consideration in preparing the content structure of a multi-vocal teacher of teachers of music; realization competence approach for vocational training; implementing highly, multi-style and multi-genre repertoire according to the chosen style of singing; the use of educational material for in-depth analysis of vocal works and better understanding and interpretation of performance; study and implementation of international experience improving the quality of training of future teachers of music to vocal and educational activities.

Keywords: future teacher on music art; professional training; vocal and educational activities.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2016

Прийнято до друку 27.10.2016

УДК 378.048.2 : 614.23

Олександра Лисенко
ORCID iD 0000-0001-9356-1306

кандидат педагогічних наук,
заступник директора Інституту післядипломної освіти,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця,
бульвар Т. Шевченка, 13, 01601 м. Київ, Україна
A.Yu.Lysenko@gmail.com

ІГРОВІ КОМП'ЮТЕРНІ ПЛАТФОРМИ ЯК ЗАСІБ КОНТРОЛЮ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

У запропонованій статті розглянуто необхідність здійснення контролю, як форми зворотного зв'язку на післядипломному етапі підготовки лікарів; визначено особливості, притаманні післядипломному етапу підготовки лікарів, що мають бути враховані при забезпеченні належного контролю їх навчальної діяльності; окреслено необхідність застосування інформаційно-комунікативних технологій дистанційного навчання, зокрема ігрових комп'ютерних платформ для налагодження зворотного зв'язку, проведення проміжного оцінювання засвоєних знань, а також створення підґрунтя для дискусії.

Ключові слова: зворотній зв'язок; ігрові комп'ютерні платформи; інформаційно-комунікативні технології.

Вступ. Сучасний стан соціальних та економічних перетворень, що відбуваються у нас в державі обумовлює необхідність щодо оновлення й удосконалення існуючої системи підготовки фахівців з урахуванням процесів, властивих культурній глобалізації. Відтак, все більш актуальним постає питання підготовки конкурентоспроможного людського

капіталу, здатного до інноваційного розвитку країни, особистої самореалізації та задоволення суспільних потреб.

Слід зазначити, що обов'язковою передумовою описаних позитивних зрушень є налагодження ефективного науково обґрунтованого процесу управління освітньою системою, адже саме менедж-